

Llegim en parella

“Llegim en parella” és un programa dissenyat per al desenvolupament de la competència lectora. L'article descriu breument les activitats que tenen lloc entre tutor i tutorat en les sessions d'aquest programa educatiu.

El fet que la lectura estigui considerada com una competència bàsica per a l'èxit escolar ha portat la comunitat científica internacional a dissenyar actuacions específicament dirigides al seu desenvolupament. El resultat de les

recerques internacionals ens diu que l'efectivitat d'aquestes actuacions no radica només en el fet de reservar espais i temps perquè els nens i els joves llegeixin, sinó en la creació d'espais amb disposició d'ajuda perquè l'aprenent desenvolupi les habilitats lectores, especialment la comprensió, que és el cor de la lectura.

En aquest sentit, la recerca en aquest camp aconsella la creació de sessions específiques, amb formats d'ajuda estructurada, en grups heterogenis o amb col·laboració familiar –per tal de garantir la presència d'un lector més hàbil– i emprant estratègies metacognitives, com ara preguntes de comprensió i reflexió crítica sobre el que es llegeix.

Per tal de facilitar a mestres i escoles pràctiques en aquesta direcció, el Grup de Recerca sobre Aprenentatge entre Iguals de la UAB ha dissenyat el programa “Llegim en parella” (Duran i altres, 2009), que s'està portant a la pràctica amb molts bons resultats a més de 120 centres, de primària i de secundària. El

programa es basa en la tutoria entre iguals: es tracta de parelles d'alumnes amb un grau diferent de competència lectora que aprenen oferint-se ajuda pedagògica mútuament. La interacció entre ells, al llarg de la vintena de sessions de mitja hora durant les quals treballen en parella, està estructurada de tal forma que l'alumne tutor aprengui ensenyant al seu company i l'alumne tutorat aprengui gràcies a l'ajuda personalitzada i permanent que rep del seu company tutor. Per fer-ho, els alumnes reben una formació prèvia a les sessions de treball en parella.

A més, els mestres animen les famílies perquè, amb la mateixa formació inicial, puguin actuar de tutors de lectura dels seus fills des de casa. Les famílies, a diferència del que alguns diuen, en general tenen ganes i disposició per contribuir a l'èxit acadèmic dels seus fills i poden fer molt bé aquest rol amb un suport mínim.

Les sessions de treball en parella, entre alumnes a l'escola o entre fill i pare o mare a la llar, segueixen una estructura que els membres de la parella poden flexibilitzar en funció de les seves necessitats. L'estructura ve facilitada per un “Full d'activitats”, que conté un text breu (de tipologia variada per a cada full, extret de la realitat de l'alumnat, amb inici i final i en el format original) i un seguit d'activitats. Un cop els alumnes s'han familiaritzat amb els “Fulls d'activitats”, els alumnes tutors creen els seus per als companys tutorats.

ACTIVITATS DE LES SESSIONS DE TREBALL EN PARELLA

Durant els primers minuts, el tutor formula preguntes sobre el text que llegiran, tot intentant, a partir dels elements gràfics o formals, fer hipòtesis de contingut,

Les famílies en general tenen ganes i disposició per contribuir a l'èxit acadèmic dels seus fills.

ARXIU

activar coneixements previs sobre la temàtica, anticipar possibles problemes i animar a la lectura.

Després comença la lectura en veu alta. Llegir en veu alta i fer escolta activa d'un text no només és un mitjà per al desenvolupament de la fluïdesa lectora, sinó que, en el nostre cas, és indispensable perquè es promouguin ajudes pedagògiques. Sovint recomanem que el tutor comenci llegint el text en veu alta i que després puguin llegir-lo tots dos alhora, intentant que el tutor vagi uns instants per davant del tutorat i actuï com a model de pronúncia, ritme i entonació. Després, el tutorat llegeix el text i el tutor ofereix retroalimentació fent servir la tècnica de lectura en parella PPP (que nosaltres hem traduït per pausa, pista i ponderació). Quan el tutorat s'equivoca, el tutor l'atura amb un gest convingut i li dóna temps perquè esmeni l'error. Si no ho fa, el tutor li ofereix una pista –o diverses–, fins que

finalment corregeix l'error. Aquesta ajuda acaba sempre amb una ponderació que expressa ànims davant l'esforç.

Acabada la lectura en veu alta, la parella comprova les hipòtesis que havia formulat abans de llegir el text i fa una sèrie d'activitats de comprensió lectora. En alguns casos seran preguntes sobre informació que es troba directament recollida en el text, i en altres, els més interessants, seran preguntes les respostes de les quals, com ens diria Daniel Cassany, estan entre o darrere les línies.

Finalment, un cop s'ha comprès el text, el tutorat el llegeix una altra vegada en una lectura expressiva que li ha de permetre apropiarse'n, modificant-lo i/o apartant-se del model inicial ofert pel tutor. Les parelles avaluen periòdicament el seu funcionament, valorant tant la millora del tutorat com la qualitat de les ajudes pedagògiques

que ofereix el tutor. Com altres formes d'aprenentatge cooperatiu, el funcionament no és tan senzill com pot semblar. Però amb la formació inicial, si s'organitza bé la sessió i el paper de cada membre de la parella i es deixa que el mestre pugui oferir un suport de qualitat a les parelles, resulta perfectament possible que els alumnes aprenguin els uns dels altres i que les diferències entre ells es vegin no com un obstacle sinó com una oportunitat d'aprenentatge. ■

REFERÈNCIA BIBLIOGRÀFICA

DURAN, D. (COORD.). BLANCH, S.; CORCELLES, M.; FLORES, M.; MERINO, E.; OLLER, M. i VIDAL, A. (2009). *Llegim en parella. Tutoria entre iguals, a l'aula i a casa, per a la millora de la competència lectora*. Barcelona: Publicacions de l'ICE de la UAB.
